

UCHWAŁA NR 61 RADY MINISTRÓW

z dnia 6 lutego 1954 r.

w sprawie zawierania zakładowych umów zbiorowych.

W celu stworzenia jak najlepszych warunków przyspieszenia poprawy bytu załóg przez wszechstronny rozwój i realizację zobowiązań kierownictwa i pracowników zakładów w dziedzinie wykonania i przekraczania zadań produkcyjnych oraz zadań dotyczących polepszenia warunków bytowo-materiałnych i kulturalnych załogi — Rada Ministrów na wniosek Centralnej Rady Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

§ 1. W uspołecznionych zakładach pracy wprowadza się z dniem 1 stycznia 1954 r. zasadę zawierania zakładowych umów zbiorowych.

§ 2. 1. Treścią zakładowej umowy zbiorowej są zobowiązania kierownictwa i załogi zmierzające do:

- 1) wykonania i przekroczenia planu produkcji,
- 2) poprawy warunków ochrony pracy,
- 3) poprawy warunków socjalnych i zdrowotnych,
- 4) poprawy warunków bytowych,
- 5) rozwoju akcji kulturalno-oświatowej,
- 6) rozwoju kultury fizycznej.

2. Zobowiązania kierownictwa i załogi powinny być ujęte w formie konkretnych zadań, zabezpieczających osiągnięcie celów wskazanych w ust. 1.

§ 3. Wykonanie i przekroczenie planu powinno być zabezpieczone w szczególności przez:

- 1) stworzenie warunków pełnego rozwoju współzawodnictwa socjalistycznego, podejmowanie i realizację konkretnych zobowiązań, okazywanie pomocy robotnikom w osiągnięciu wydajności i wyników pracy na poziomie przodującej części załogi,
- 2) jak najszersze rozwijanie postępu technicznego w drodze stosowania przodujących metod pracy, popierania wynalazczości pracowniczej, unowocześnienia mechanizacji i automatyzacji procesów produkcyjnych itp.,
- 3) ulepszenie organizacji pracy i zwiększanie ilości robót zakordowanych,
- 4) podnoszenie jakości i trwałości produkowanych wyrobów oraz walkę z brakoróbstwem,
- 5) obniżanie kosztów własnych produkcji w drodze zwalczania marnotrawstwa materiałowego, szerokiego stosowania oszczędności na materiałach, surowcach, paliwach itp., przyspieszania obiegu środków obrotowych oraz usprawnienia służby zaopatrzenia materiałowego,

- 6) terminowe i sprawne przeprowadzanie remontów agregatów produkcyjnych, przeciwdziałanie przestojom i awariom oraz właściwe wykorzystywanie maszyn, urządzeń itp.,
- 7) podnoszenie kwalifikacji robotników w drodze organizowania szkolenia wewnątrzzakładowego, rozwoju szkół stachanowskich i kursów podwyższania kwalifikacji oraz stosowania innych form doszkalania.

§ 4. Poprawa warunków ochrony pracy powinna być zabezpieczona w szczególności przez:

- 1) podnoszenie techniki bezpieczeństwa pracy w drodze zastosowania zabezpieczeń i osłon maszyn, pędni, urządzeń pomocniczych, naczyń pod ciśnieniem, urządzeń i przewodów elektrycznych, środków transportu mechanicznego oraz dróg transportowych itp.,
- 2) zapewnienie higieny procesów technologicznych i pomieszczeń oraz stworzenie lepszych warunków higieniczno-sanitarnych w drodze racjonalnego oświetlenia, wprowadzania urządzeń wentylacyjnych, mechanizacji procesów technologicznych, budowy i wyposażenia łaźni, umywalni, pralni, pokoiów higienicznych dla kobiet itp.,
- 3) szkolenie załóg robotniczych, nadzoru średniego i personelu inżyniersko-technicznego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w drodze organizowania systematycznego instruktażu wstępnego dla nowoprzyjmowanych pracowników, instruktażu okresowego dla zatrudnionych w zakładzie, urządzenia dydaktycznych gabinetów, kąpek ochrony pracy itp.,
- 4) pełne i terminowe wykorzystanie nakładów na bezpieczeństwo i higienę pracy zgodnie z planem i potrzebami zakładu,
- 5) otaczanie kobiet i młodocianych opieką przewidzianą w ustawodawstwie pracy w drodze ścisłego ustalenia stanowisk pracy wzbronionych dla kobiet i dla młodocianych, organizowania systematycznego badania lekarskiego itp.

§ 5. Poprawa warunków socjalnych i zdrowotnych powinna być zabezpieczona w szczególności przez:

- 1) pełne, terminowe i celowe wykorzystanie funduszy przeznaczonych na poprawę warunków socjalnych i zdrowotnych oraz pełne i racjonalne wykorzystanie kwot z funduszu zakładowego na cele socjalne i zdrowotne, a w szczególności przez:
 - a) rozwijanie opieki nad matką i dzieckiem w drodze rozbudowy i nieprzerwanego prowadzenia urządzeń socjalnych, jak żłobki, przedszkola, świetlice, obiekty kolonijne itp.,
 - b) rozwijanie opieki lekarskiej w drodze prowadzenia i rozbudowy ośrodków ambulatoryjnych i punktów pielęgniarsko-felczerskich,
- 2) właściwe i pełne wykorzystanie wczasów wypoczynkowych i leczniczych w ramach planowanych urlopów,
- 3) prawidłowe regulowanie składek ubezpieczeniowych oraz właściwe obliczanie i terminowe wypłacanie zasiłków z ubezpieczenia chorobowego i rodzinnego.

§ 6. Poprawa warunków bytowych powinna być zabezpieczona w szczególności przez:

- 1) usprawnienie działalności i rozwijanie oddziałów zaopatrzenia robotniczego w drodze zabezpieczenia właściwej gospodarki i należytego zaopatrzenia stołówek i punktów usługowych, racjonalnego prowa-

dzenia gospodarstw pomocniczych, rozszerzania sieci punktów usługowych, stałego obniżania ich kosztów własnych itp.,

- 2) właściwe dokonywanie remontów mieszkań przyzakładowych, racjonalne przydzielanie otrzymywanych mieszkań oraz okazywanie pomocy w uzyskaniu materiałów budowlanych przez członków załogi remontujących mieszkania we własnym zakresie,
- 3) zabezpieczenie jak najlepszych warunków bytowych w domach młodego robotnika i hotelach robotniczych, rozwijanie w nich życia społecznego i kulturalno-oświatowego oraz działalności samorządów,
- 4) rozwijanie przyzakładowych ogrodów działkowych, czuwanie nad ich właściwą uprawą, zaopatrywanie ich w odpowiednie wyposażenie oraz pełne wykorzystanie funduszy przeznaczonych na ten cel,
- 5) zabezpieczenie rozwoju i właściwej pracy kas zapomogowo-pożyczkowych w drodze terminowego przekazywania do nich kwot przeznaczonych na zapomogi, przydzielenia księgowego, pokrywania kosztów prowadzenia kasy oraz czuwania nad właściwym wykorzystaniem funduszy kas zapomogowo-pożyczkowych itd.

§ 7. Rozwój akcji kulturalno-oświatowej powinien być zabezpieczony w szczególności przez:

- 1) organizowanie pracy kulturalno-oświatowej wśród załogi w formie odczytów, referatów, pracy bibliotecznej itp.,
- 2) organizowanie pracy masowo-politycznej i kulturalnej w drodze rozwijania prasy fabrycznej, pracy radiowęzła, akcji wypoczynku świątecznego, wykorzystania aparatów kinowych i innych środków oddziaływania kulturalnego i propagandowego,
- 3) organizowanie wszelkich form współpracy i łączności ze wsią w drodze obejmowania szefostw nad spółdzielniami produkcyjnymi, PGR, POM i GOM itp.,
- 4) organizowanie i zabezpieczenie systematycznej pracy zespołów artystycznych, zaopatrywanie ich w kostiumy, instrumenty i dekoracje oraz organizowanie imprez artystycznych dla załóg i ich rodzin,
- 5) planowanie budownictwa obiektów i pomieszczeń kulturalno-oświatowych, wyposażenie i remontowanie zakładowych domów kultury, klubów, świetlic zakładowych, oddziałowych (czerwonych kąpek) w domach młodego robotnika i hotelach robotniczych.

§ 8. Rozwój kultury fizycznej i turystyki powinien być zabezpieczony w szczególności przez:

- 1) organizowanie kół i sekcji sportowych ze szczególnym uwzględnieniem domów młodego robotnika i hoteli robotniczych,
- 2) budowę nowych oraz rozbudowę i remont już istniejących przyzakładowych urządzeń sportowych,
- 3) udostępnienie pomieszczeń, sal, świetlic i terenów niezbędnych dla prowadzenia pracy sportowej,
- 4) organizowanie imprez sportowych w celu zdobywania odznak SPO, jak również innych masowych imprez sportowych,
- 5) organizowanie w ramach wypoczynku świątecznego wycieczek o charakterze turystyczno-krajoznawczym.

§ 9. Treść zakładowej umowy zbiorowej ustala się na podstawie planu techniczno-przemysłowo-finansowego zakładu pracy oraz wytycznych właściwego ministra i zarządu głównego związku zawodowego.

§ 10. Postanowienia zakładowej umowy zbiorowej nie mogą naruszać obowiązujących przepisów prawa,

§ 11. Zakładowa umowa zbiorowa może zawierać dodatkowo wyciągi z przepisów regulujących warunki pracy i płacy, jak np. tabele płac, regulaminy premiovania.

§ 12. 1. Zawarcie zakładowej umowy zbiorowej powinna poprzedzać dyskusja zorganizowana w poszczególnych wydziałach zakładu pracy celem umożliwienia pracownikom zgłaszania postulatów i wniosków do umowy.

2. Postulaty i wnioski pracowników, zgłoszone w toku kampanii przygotowawczej, należy wziąć pod uwagę przy opracowywaniu zakładowej umowy zbiorowej.

3. Opracowany projekt zakładowej umowy zbiorowej powinien być przed jej podpisaniem zaakceptowany na ogólnozakładowym zebraniu załogi.

§ 13. Właściwi ministrowie w okresie kampanii przygotowawczej powinni pomóc w przygotowaniu projektu zakładowej umowy zbiorowej przez delegowanie odpowiednich pracowników resortu do zakładów pracy, w których będą zawierane zakładowe umowy zbiorowe.

§ 14. Zakładową umowę zbiorową zawierają: w imieniu zakładu pracy — dyrektor, w imieniu pracowników i związku — rada zakładowa.

§ 15. Zakładowa umowa zbiorowa zostaje zawarta na okres jednego roku.

§ 16. 1. Zakładowa umowa zbiorowa podlega rejestracji w ministerstwie sprawującym nadzór nad zakładem pracy oraz w zarządzie głównym właściwego związku zawodowego.

2. Zakładowa umowa zbiorowa nabiera mocy prawnej z chwilą jej rejestracji.

3. Zakładowa umowa zbiorowa, która zawiera postanowienia sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa, podlega rejestracji po dokonaniu odpowiedniej zmiany tych postanowień.

§ 17. Szczegółowe zasady zawierania i rejestracji zakładowych umów zbiorowych określi instrukcja Centralnej Rady Związków Zawodowych.

§ 18. 1. Dyrektor i rada zakładowa składają załodze zakładu pracy po zakończeniu każdego kwartału sprawa-

wozanie z wykonania zadań, określonych w zakładowej umowie zbiorowej.

2. Powyższe sprawozdanie powinno być opracowane na podstawie materiałów uzyskanych w wyniku kontroli społecznej, przeprowadzonej przy udziale aktywu zakładu.

§ 19. Właściwy minister przeprowadza co najmniej raz na pół roku kontrolę wykonania zadań wynikających z zakładowych umów zbiorowych oraz dokonuje oceny ich realizacji.

§ 20. Właściwy minister składa raz na pół roku resortowemu wiceprezesowi Rady Ministrów sprawozdanie z realizacji zakładowych umów zbiorowych.

§ 21. 1. W przypadku zmiany warunków organizacyjno-technicznych lub planu przemysłowo-finansowego dyrektor i rada zakładowa mają prawo w czasie trwania umowy wystąpić z wnioskiem do właściwego ministra i zarządu głównego związku zawodowego o zmianę poszczególnych postanowień umowy.

2. Zmiana postanowień umowy następuje w drodze podpisania przez dyrektora i radę zakładową dodatkowego protokołu w trybie przewidzianym dla zawierania umów.

3. Protokół dodatkowy podlega rejestracji w trybie przewidzianym dla rejestracji zakładowych umów zbiorowych.

§ 22. Spory wynikłe na tle zawierania i stosowania zakładowej umowy zbiorowej rozstrzyga zarząd główny właściwego związku zawodowego wspólnie z ministrem nadzorującym zakład pracy.

§ 23. W roku 1954 zakładowe umowy zbiorowe będą zawierane w większych zakładach pracy, których listę ustalą właściwi ministrowie w porozumieniu z zarządami głównymi związków zawodowych.

§ 24. Wykonanie uchwały porucza się właściwym ministrom w porozumieniu z zarządami głównymi związków zawodowych.

§ 25. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1954 r.

Prezes Rady Ministrów: *B. Bierut*